

Mòdul IX: TRANSPORT SOSTENIBLE

1. El transport i el seu impacte sobre el medi ambient.

Un dels objectius més importants de la política de la Unió Europea consisteix a separar el creixement econòmic dels països membres de l'augment del volum de vehicles necessaris per cobrir les seves necessitats.

No obstant això, de tots és sabut que la realitat actual és més aviat contrària a aquest principi: Any rere any el parc de vehicles utilitaris va en augment, així com el nombre d'avions posats en ruta, etc.

Les tendències del sistema de transport actual queden reflectides en les següents afirmacions:

- El volum de vehicles augmenta contínuament a causa de l'estil de vida que seguim.
- El transport per carretera i l'aeri creixen amb més rapidesa que la resta dels sistemes de transport.
- Existeix un enorme augment en la construcció d'infraestructures de transport (carreteres, línies de ferrocarril, aeroports i terminals, etc.) que promocionen l'ús de transports més contaminants.
- La política de preus actual no reflecteix el cost ambiental dels productes, ja que se segueix afavorint la compra d'automòbils enfront de l'ús del transport

Cada vegada hi ha un parc de vehicles més nombrós.

L'increment en el volum de transport comporta una sèrie de conseqüències negatives sobre el medi ambient, sobretot a dos nivells:

- **Canvi Climàtic:** a causa de l'augment de les emissions de gasos hivernacle que s'emeten per la crema dels combustibles.
- **Pèrdua de biodiversitat:** s'accentua la pressió sobre els ecosistemes naturals a causa de diverses causes, entre elles la pèrdua d'espai natural, els canvis en les condicions de llum i humitat, així com la fragmentació dels hàbitats.

Com a aspecte positiu, els progressos tecnològics estan permetent reduir els nivells de contaminació atmosfèrica generats pel transport. No obstant això, es necessiten més iniciatives? per resoldre el problema de la contaminació atmosfèrica en les urbs.

Les carreteres solen tallar zones naturals, fragmentant els hàbitats.

2. Què és el transport sostenible?

És un sistema que permet el transport de persones i mercaderies a uns costos socials i ambientals menors als actuals, reduint el pes del vehicle privat com a mitjà de transport i del petroli com a font d'energia.

La mobilitat sostenible implica profundes modificacions en el comportament humà a fi de garantir la qualitat de vida actual i de les generacions futures. No és un simple canvi de font d'energia, sinó que també comporta la utilització d'uns altres de mitjans de transport.

La mobilitat sostenible se sustenta en tres pilars:

Racionalització i restricció de l'ús del vehicle privat.

Planificació territorial adequada

Potenciació del transport públic.

Si falla una d'aquestes tres premisses, la mobilitat es torna insostenible. És a dir, no existeixen models de transport públic que funcionin correctament sense una prèvia restricció de l'ús del vehicle privat o una planificació territorial adequada.

Per transferir el sistema habitual de transport cap a la *ecomovilidad, s'ha de reorganitzar l'espai públic existent i adaptar-ho per permetre desplaçaments de forma sostenible, còmoda i segura. Això implicaria una sèrie de mesures:

- Millorar i ampliar les voreres i itineraris a peu.
- Crear i/o augmentar els anomenats "carrils bici" a les ciutats.
- Potenciar el transport públic i prioritzar la seva circulació sobre el privat mitjançant carrils exclusius i preferència *semafòrica.
- Fomentar l'ús massiu del ferrocarril i del vaixell per al transport de mercaderies.

QUÈ PODEM FER?

Des de la nostra posició, el millor que podem fer és establir com a prioritari l'ús del transport públic sobre el privat (i no a l'inrevés com s'ha vingut fent fins ara).

Haurem de tenir en compte que:

- A. A la ciutat:** els mitjans de transport públic urbà (autobús, metre, tramvia, tren lleuger i convencional) ofereixen una resposta satisfactòria a la mobilitat urbana. En ciutats petites i mitjanes, el transport públic en superfície (autobús i tramvia) ofereix les millors prestacions si circula en plataforma reservada en zones col·lapsades i disposa de prioritat. En ciutats més extenses, ha d'afegir-se a més una xarxa troncal de poques parades i línies de metro, d'autobusos d'alta capacitat o trens convencionals que compensin els trajectes més llargs.

El tramvia és una opció poc contaminant.

- B. Entre ciutats:** el transport públic no acaba a la ciutat, ja que gran part de la congestió i contaminació procedeix de vehicles que vénen de fora. Per això és tan important dotar de transport públic tant a les grans ciutats com les zones interurbanes. És molt important crear un servei integrat de ferrocarrils i autocars coordinats en horari que cobreixin la totalitat del territori en funció de la demanda.

3. Objectius europeus per a la promoció del transport sostenible.

Des de la Unió Europea, s'han traçat els objectius més importants per a la implantació efectiva de la ecomovilidad:

En un primer informe, aquests objectius, i les mesures a desenvolupar per aconseguir-los, es van recollir en el "Llibre Blanco del Transport" amb validesa fins al 2010 i amb l'objectiu d'establir les bases per al desenvolupament d'una política sostenible del transport en tota Europa.

Els objectius es van agrupar en 4 àrees:

A. Reequilibrar les maneres de transport.

- Reforçar el transport per carretera.
- Revitalitzar el ferrocarril per augmentar la seva utilització per part dels usuaris.
- Controlar el creixement del transport aeri.
- Adaptar el sistema marítim i fluvial (millora de la seguretat i tràfic).

- Vincular les diferents maneres de transports.

B. Suprimir els punts de congestió:

- Fomentar xarxes exclusives per al transport de mercaderies.
- Crear xarxes ràpides per a passatgers.

Augmentar el pressupost en la millora d'infraestructures ferroviàries.

C. Desenvolupar una política de transports al servei dels usuaris.

- Desenvolupar polítiques més actives sobre seguretat vial.
- Examinar i informar sobre els veritables costos del transport per als usuaris.
- Centrar els drets i obligacions dels usuaris.

D. Controlar els efectes de la globalització dels transports.

- Connectar tots els països membres i candidats de la UE amb infraestructures de transport, amb qualitat i eficiència, sobretot a l'àrea del ferrocarril.
- Vetllar pel compliment de la legislació de transports en tots els estats de la Unió.
- Dotar a tota la xarxa d'infraestructures d'un sistema de navegació per satèl·lit de cobertura mundial.

La millora de les línies de ferrocarril a nivell europeu és una prioritat

Actualment en la Comissió Europea s'ha fixat un nou pla estratègic sota el lema:

“EUROPA 2020: Una estratègia per a un creixement intel·ligent, sostenible i integrador”

En ell es recullen els nous objectius establerts per a l'any 2020. Quant a la mobilitat sostenible, aquest Pla contempla:

- Una Europa que utilitzi eficaçment els recursos», per ajudar a deslligar creixement econòmic i utilització de recursos, recolzar el canvi cap a una economia amb baixes

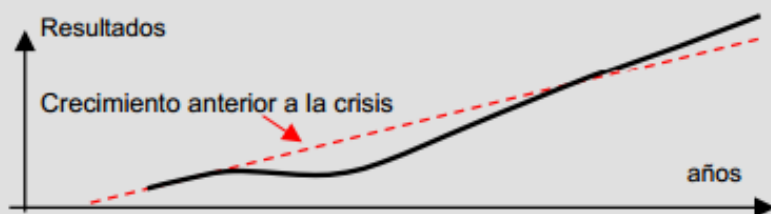
emissions de carboni, incrementar l'ús de fonts d'energia renovables, modernitzar el nostre sector del transport i promoure l'eficàcia energètica.

- Desenvolupar una agenda de recerca estratègica centrada en grans reptes com la seguretat energètica, el transport, el canvi climàtic i l'ús eficaç dels recursos, la salut i l'envelliment, els mètodes de producció respectuosos del medi ambient i la gestió del territori.
- Presentar propostes per modernitzar i reduir les emissions de carboni en el sector del transport contribuint així a incrementar la competitivitat.
- Desenvolupar infraestructures de transport i energia intel·ligents, modernitzades i totalment interconnectades i usar plenament les TIC.
- Centrar-se en la dimensió urbana del transport, on es generen gran part de la congestió i les emissions.
- Ajudar a deslligar creixement econòmic i ús de recursos, reduint les emissions de carboni de la nostra economia, incrementant l'ús d'energies renovables, modernitzant el nostre sector del transport i promovent un ús eficaç de l'energia.

Aquests objectius parteixen del ja assolit o establert anteriorment. En el Pla també es parla de tres possibles escenaris futurs cap als quals podria dirigir-se l'activitat econòmica europea, que s'observen en la següent figura:

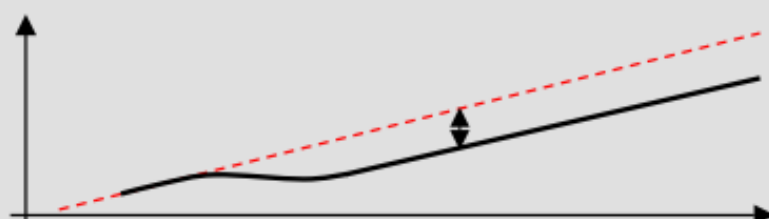
Tres hipótesis para Europa en 2020

Hipótesis 1: Recuperación sostenible

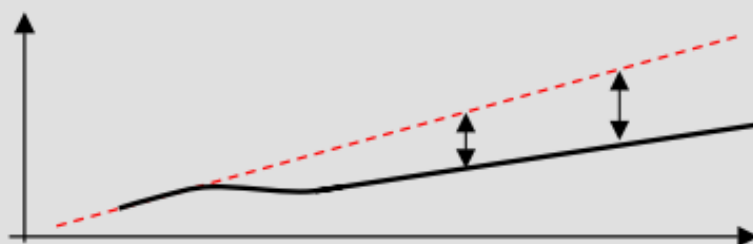
Europa es capaz de recuperar plenamente su anterior senda de crecimiento y de incrementar su potencial para seguir avanzando

Hipótesis 2: Recuperación tibia

Europa habrá sufrido una pérdida permanente de riqueza y comenzará a crecer de nuevo a partir de esta base erosionada

Hipótesis 3: Década perdida

Europa habrá sufrido una pérdida permanente de riqueza y de potencial de crecimiento futuro

Fuente: www.europa.eu/commission_2010-2014

4. Decàleg de consells per a l'ús dels transports de manera sostenible.

DEU CONSELLS PER CONTRIBUIR AI TRANSPORT SOSTENIBLE

1. En trajectes curts, el millor és que vagis caminant: és beneficiós per a la teva salut i gens contaminant.
2. Si el trajecte és una mica més llarg, utilitza la bicicleta.
3. Tracta d'evitar l'ús del cotxe en trajectes urbans i interurbans: utilitza sempre el transport públic (autobús, metre, tramvia...)
4. Per a trajectes o viatges més llargs, intenta evitar l'ús de l'avió, ja que el seu combustible és altament contaminant i genera enorme contaminació acústica.
5. Per a aquests grans desplaçaments, el tren és una opció molt còmoda i fiable, i amb menys conseqüències negatives per al medi ambient.
6. Intenta compartir el cotxe amb companys i amics que facin un recorregut similar al teu; d'aquesta manera evitem que circulin vehicles amb un sol usuari.
7. Utilitza el sistema "Carsharing": disposa d'un cotxe quan ho desitgis sense els inconvenients i despeses que suposa tenir-ho en propietat: manteniment, reparacions, assegurances... Només pagaràs per l'ús que realitzis.
8. Si no pots evitar l'ús d'automòbils, motocicletes, etc., tingues en compte:
 - a. Les emissions que generen i si compleixes amb la legislació (ITV)
 - b. La contaminació acústica que produeixen i com evitar-la
 - c. No condueixis amb contínues acceleracions i frenades, ja que s'incrementa la despesa de combustible, i per tant les emissions.
 - d. Condueix sempre a velocitats mitjanes i de manera uniforme perquè el consum sigui menor.
9. Si compres vehicles a motor, assegura't que siguin ecològics, elèctrics o híbrids.
10. Participa activament en les iniciatives que promoguin la millora de la planificació urbana així com el desenvolupament i millora d'infraestructures que permetin el transport sostenible.